

לכבוד בני תום משה בר-המצווה

מה שאנחנו מפסידים בגלל קוצר רוח

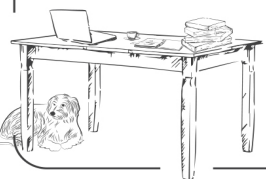
משה רבנו מביא לבני ישראל חמש בשורות טובות בשם הקב"ה, ארבע ועוד אחת: "וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם... וְהִצַּלְתִּי אֶתְכֶם... וְנָאֵלְתִי אֶתְכֶם... וְלִקַּחְתִּי אֶתְכֶם לִי לְעַם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹהִים" (שמות ו, ו-ז), ארבע הבטחות אלה משוקעות בהגדה של פסח וההבטחה החמישית, שונה מקודמותיה בכך שלא נתקיימה (עדיין?) במלואה: "וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל הָאָרֶץ" (פס' ח).

על כן מפתיעה תגובתם של בני ישראל לבשורות הטובות: "וְלֹא שָׁמְעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ וּמְעַבְדָּה קָשָׁה" (פס', ט). על הפניה הראשונה של משה לעם, שאותה קראנו בפרשה הקודמת, נאמר: "וַיֵּאֱמֶן הָעָם וַיִּשְׁמְעוּ" (ד, לא). מה שונה תגובתם בפנייתו השנייה עתה, לאחר שהוחמרו תנאיהם. בני ישראל סובלים ואומללים כל כך, שאין הם מאמינים ואפילו אינם מסוגלים לשמוע את הטוב הצפוי להם.

נקל אולי להבין כיצד עבודה מפרכת וכפוית טובה עשויה למנוע מאדם להיות קשוב ופתוח אבל מה טיבו של קוצר הרוח? פרשנינו מביאים מספר תשובות לעניין זה, כאן נידרש לשתיים מהן.

"כל מי שהוא מיצר", מפרש רש"י, "רוחו ונשימתו קצרה ואינו יכול להאריך בנשימתו". הצער והעבודה הקשה הביאו לשחיקה פיזית וקוצר הרוח לשחיקה נפשית – זו כרוכה בזו ושתייהן מונעות מהעם להרים ראשו מעם הלבנים, התבן וקשיי השיעבוד. מבני ישראל העבדים נשללה אפילו היכולת לצפות לגאולה.

בעל ה"משך חכמה" כותב: "כי דרך קשי יום אשר יחפוצו לשמוע רק כדי לצאת מצרתם ולא לשמוע בהבטחות עתידות ובהצלחות נפלאות". גם במציאות הישראלית אנחנו יכולים לזהות קוצר רוח ועבודה קשה (או שמא – קוצר רוח כעבודה קשה). רבים בינותינו מבקשים הקלה מיידית לסבלם, ואין הם נכונים לאורך הרוח הנדרש למבט מעבר לעקות הקיום, אורך רוח הנדרש לשם התמודדות עם הקשיים ופתרונם.

פרשנות אחרת גורסת שהפסוק דובר על משה רבנו ולא על העם. רלב"ג (ר' לוי בן גרשם, בן המאה הי"ד) כותב: "ולא האמינו ישראל לדברי משה מפני קוצר רוח משה להתחנן בסדור דבריו כראוי... באופן שייכנסו דבריו באזניהם". לפי פירוש זה, המנהיג הוא זה שקצרה רוחו מלהגיע בדבריו לעמו, הוא לא היה קרוב אל העם ואל הווית חייו (ובלשונו של רלב"ג, הדבר נבע: "מפני רוב התבודדות משה").

בימינו, אנו מתקשים להבחין בין קוצר הרוח של העם (כפרשנות המקובלת לפסוק) ובין קוצר הרוח של מנהיגיו (כפרשנותו של רלב"ג). לעתים דומה שעייפנו אפילו מן התקווה. על כן, זאת נבקש:

מי ייתן ונדע לצאת מכלל עם-עבדים, להישיר מבט אל העתיד ביראה ובתקווה!
מי ייתן ונחדל לסרב לפתרונות שדורשים נשימה עמוקה וארוכה!
מי ייתן ונצליח לראות את הטוב הצפון לנו, אם נדע להגשים במדינת ישראל חיים של כבוד ושל צדק!

בְּטָרֵם אֶתָּא הַלֵּיל – בּוֹאוּ, בּוֹאוּ הַלָּל!
מֵאֲמָץ מֵאֶחָד, עֵקֶשְׁנִי וְעַר
שֶׁל אֶלֶף זְרוּעוֹת. הָאֲמָנָם יִבְצָר לְגַל
אֶת הָאֵבֶן מִפִּי הַבְּאֵר?
[רחל המשוררת]

שבת של שלום, מנוחה ואורך רוח!

